

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

№/.....2023 г.

На основание чл. 25, ал. 4 от Закона за администрацията и чл. 78, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование и във връзка с извършен преглед за актуализация на учебните програми за IX клас за придобиване на общообразователна подготовка

ИЗМЕНЯМ И ДОПЪЛВАМ:

Заповед № РД 09-1092 от 25.01.2017 г., както следва:

1. В Приложение № 1 към т. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебната програма по български език и литература, компонент „Български език“, в частта „Кратко представяне на учебната програма“ в края на четвъртия абзац се заличава „делово писмо“.

2. В учебната програма по български език и литература, компонент „Български език“, в частта „Очаквани резултати от обучението в края на класа“ във втората колона към „Комуникативни компетентности“ се заличава „делово писмо“.

3. В учебната програма по български език и литература, компонент „Български език“, в таблицата „Учебно съдържание“:

а) във втората колона към 2., 4. и 6. тема в очакваните резултати думата „сравнява“ се заменя със „съпоставя“;

б) във втората колона към 3. тема очакваният резултат „Сравнява и анализира проблеми в текстове от официално-деловия стил.“ се заличава;

в) във втората колона към 5. тема във втория очакван резултат след думата „историзми“ се добавя „архаизми“;

г) в третата колона към 5. тема се добавя понятието „архаизми“.

4. В учебната програма по български език и литература, компонент „Български език“, в таблицата с темите за развиване на комуникативните компетентности четвъртата тема „Делово писмо“ очакваните резултати към нея и понятието се заменят с:

Създаване на есе по морален проблем	Познава особеностите на есето като аргументативен текст. Познава факултативните структурни елементи (въвеждаща част, контрализа, контрааргументи) на есето. Формулира антитеза. Подбира контрааргументи при изведена теза. Оценява идеи, тези и аргументи съобразно своя опит. Създава есе по морален проблем. Спазва изучените книжовни езикови правила.	
-------------------------------------	---	--

5. В учебната програма по български език и литература, компонент „Български език“, под таблицата с темите за развиване на комуникативните компетентности се добавя „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет български език и литература в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план, като 50% от часовете са за български език и 50% – за литература.“

6. В учебната програма по български език и литература, компонент „Български език“, в частта „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ първите две изречения се заличават.

7. В учебната програма по български език и литература, компонент „Литература“, в таблицата „Учебно съдържание“:

а) в първата колона към I.1. тема се добавя „и/или I.2. Робинзон Крузо“ (Д. Дефо)“;

б) във втората колона към II.1. тема в три очаквани резултата след „Пътешествията на Гъливер“ се добавя „и/или Робинзон Крузо“;

в) към II.1. темата „Дон Жуан (Дж. Байрон): VIII песен“ очакваните резултати към нея и понятието се заменят с темата „Как искам да съм пак дете“ (Дж. Байрон)“ и с очакваните резултати:

„Разпознава родови характеристики на лириката, проявени в „Как искам да съм пак дете“.

Тълкува „Как искам да съм пак дете“ съобразно родовите и/или културноисторическите характеристики на творбата.

Различава проявления на характерни черти на Романтизма в „Как искам да съм пак дете“ и тълкува творбата съобразно посочените проявления.

Идентифицира и оценява специфични начини за въздействие в „Как искам да съм пак дете“.

г) във втората колона към II.2. тема се заличава очакваният резултат „Разпознава тропи и фигури в III и VIII глава от „Евгений Онегин“ и обяснява функциите им“;

д) във втората колона към II.2. тема в последния очакван резултат след думата „Идентифицира“ се добавя „(в т.ч. тропи и фигури)“;

е) в първата колона между III.1. и III.2. тема се добавя „и/или“;

ж) във втората колона между очакваните резултати към III.1. и III.2. тема се добавя „и/или“;

з) във втората колона към III.1. тема се заличава очакваният резултат „Разпознава литературни похвати, тропи и фигури в „Дядо Горио“ и обяснява функциите им“;

и) във втората колона към III.2. тема се заличава очакваният резултат „Разпознава литературни похвати, тропи и фигури в откъс от „Мадам Бовари“ и обяснява функциите им“;

й) в първата колона между IV.1. и IV.2. тема се добавя „и/или“;

к) във втората колона между очакваните резултати към IV.1. и IV.2. тема се добавя „и/или“;

л) във втората колона към IV.2. тема се заличава очакваният резултат „Разпознава тропи и фигури в „Есенна песен“ и обяснява функциите им“;

м) в първата колона в V.1. тема думата „Предисловие“ се заменя с „Второ предисловие“;

н) във втората колона към V.1. тема във втория очакван резултат след думата „Тълкува“ се добавя „Второ“ и в третия очакван резултат след думата „интерпретирани“ се добавя „във Второ“;

о) във втората колона към V.2. тема се заличава очакваният резултат „Разпознава тропи и фигури в „Изворът на Белоногата“ и обяснява функциите им“, а в последния очакван резултат след думата „Идентифицира“ се добавя „(в т.ч. тропи и фигури)“;

п) в третата колона към V.2. тема се добавя понятието „поема“;

р) се добавя:

VI. Българската литература от периода от Освобождението до Първата световна война	Различава отличителни за българската култура от периода от Освобождението до Първата световна война светогледни идеи.	
VI.1. „Епопея на забравените“ („Левски“) (Ив. Вазов)	Разпознава жанрови характеристики на одата, проявени в „Левски“. Тълкува „Левски“ съобразно жанровите и/или културноисторическите характеристики на творбата. Различава проявления на характерни черти на	метафора метонимия

	<p>Романтизма в „Левски“ и тълкува творбата съобразно посочените проявления.</p> <p>Познава значението на понятието метафора. Познава значението на понятието метонимия.</p> <p>Съпоставя с личния си опит интерпретирани в „Левски“ ценности и норми, проблеми и конфликти, характерни за българската култура през периода от Освобождението до Първата световна война, и обосновава позиция по тях.</p> <p>Идентифицира и оценява в „Левски“ специфични начини на въздействие.</p>	
<p>VI.2. Из „Под игото“: главите Гост“, „Новата молитва на Марка“, „Пиянство на един народ“ (Ив. Вазов)</p>	<p>Разпознава жанрови характеристики на романа, проявени в „Под игото“.</p> <p>Тълкува откъси от „Под игото“ съобразно жанровите и/или културноисторическите характеристики на творбата.</p> <p>Разпознава литературни похвати, тропи и фигури в откъси от „Под игото“ и обяснява функциите им.</p> <p>Подбира, извлича и обработва съобразно няколко критерия информация от различни източници, за да изпълни самостоятелно конкретна изследователска задача, свързана с историята на четенето на „Под игото“.</p> <p>Различава в откъси от „Под игото“ светогледни идеи, характерни за българската култура през периода от Освобождението до Първата световна война, в съпоставка с други творби от Ив. Вазов (например с „Елате ни вижте!“, „Дядо Йоцо гледа“) и обяснява приликите помежду им в контекста на културната динамика.</p>	

8. В учебната програма по български език и литература, компонент „Литература“, в таблицата с темите за развиване на комуникативните компетентности се добавя:

<p>Създаване на есе по морален проблем, интерпретиран в изучен (откъс от) литературен текст</p>	<p>Познава особеностите на есето като аргументативен текст.</p> <p>Познава факултативните структурни елементи (контратеза, контрааргументи) на есето.</p> <p>Формулира антитеза.</p> <p>Подбира контрааргументи при изведена теза.</p> <p>Оценява идеи, тези и аргументи съобразно своя опит.</p> <p>Създава есе по морален проблем, интерпретиран в изучен (откъс от) литературен текст.</p> <p>Спазва изучените книжовни езикови правила.</p> <p>Анализира и критично оценява свои и чужди есета по морален проблем.</p>	
---	--	--

9. Под таблицата с темите за развиване на комуникативните компетентности се добавя „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет български език и литература в IX

клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план, като 50% от часовете са за български език и 50% – за литература.“

10. В учебната програма по български език и литература, компонент „Литература“, в „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ първите две изречения се заличават.

II. В Приложение № 2 към т. 2 се правят следните изменения и допълнения:

1. В частта „Учебно съдържание“:

а) Тема 4. „Системи уравнения от втора степен с две неизвестни“ очакваният резултат: „умее да решава системи уравнения от втора степен с две неизвестни чрез заместване, събиране и полагане“ се изменя така „умее да решава системи уравнения от втора степен с две неизвестни чрез заместване и събиране“;

б) Тема 6. „Рационални неравенства“:

в) подтема 6.1. „Обединение и сечение на числови интервали. Неравенство от вида $|ax + b| > c$ “ се изменя така „Обединение и сечение на числови интервали“;

г) подтема 6.2. „Системи линейни неравенства с едно неизвестно. Двойно неравенство. Неравенство от вида $|ax + b| < c$ “ се изменя така „Системи линейни неравенства с едно неизвестно. Двойно неравенство“.

д) срещу Тема 6. „Рационални неравенства“ очакваният резултат „умее да решава неравенства от вида $(ax+b)(cx+d)>0$ и $((ax+b))/((cx+d))>0$, $|ax + b| > c$, $|ax + b| < c$ и аналогични на тях, свързани със знаците $<$, $>$, \leq , \geq “, се изменя така „умее да решава неравенства от вида $(ax+b)(cx+d)>0$ и $((ax+b))/((cx+d))>0$ и аналогични на тях, свързани със знаците $<$, $>$, \leq , \geq “;

2. В частта от учебната програма по математика след таблицата „Учебно съдържание“ текстът „Годишен брой учебни часове в девети клас – 108 часа“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет математика в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

3. В частта от учебната програма по математика „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ числото 64 се заменя с 62, числото 60 се заменя с 57, числото 30 се заменя с 33.

4. В частта от учебната програма по математика „Специфични методи и форми за оценяване постиженията на учениците“, „Съотношение при формиране на срочна и годишна оценка“ се правят следните промени:

а) от таблицата отпада първи ред „Оценки от устни изпитвания, 15%“;

б) втори ред „Оценки от писмени изпитвания, 10%“ от таблицата се изменя така „Текущи оценки (от устни, от писмени, от практически изпитвания)“, а числото 10 се заменя с 25.

III. В Приложение № 3 към т. 3 под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ се добавя текстът „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет информационни технологии в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

IV. В Приложение № 4 към т. 4 под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ се добавя текстът „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет история и цивилизации в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

V. В Приложение № 5 към т. 5 под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ се добавя текстът „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет история и цивилизации в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

VI. Приложение № 6 към т. 6 се изменя така:

Приложение № 6 към т. 6

**„УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА ЗА IX
КЛАС
(ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)**

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението по география и икономика в **девети** клас е насочено към развитие на ключови компетентности чрез овладяване на знания, умения и отношения, свързани с политическата и социално-икономическата организация на обществото, регионите в света и държавите в тях.

**ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ЗА ПОСТИГАНЕ НА
ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА В КРАЯ НА КЛАСА**

Области на компетентности	Знания, умения, отношения
Социално-икономическа география	Обяснява промените в съвременната политическа карта, причините за тях и основните форми на политическа организация на обществото. Анализира населението на света по основни демографски показатели; коментира проблеми на демографското и социалното развитие. Класифицира селищата по различни признаци; обяснява същността, формите и коментира последиците от урбанизацията. Обяснява влиянието на факторите за развитие на световната икономика и териториалното ѝ разположение; знае основните белези и механизми на пазарната икономика и показатели за икономическо развитие. Характеризира структурата и териториалната организация на икономиката; коментира проблемите и съвременните тенденции в развитието им.

География на континентите и страните	<p>Описва регионалната подялба на света: назовава признака за подялба и определя географското положение на съответните региони.</p> <p>Демонстрира знания за политическите промени в континентите; познава дейността на международни и регионални организации, коментира значението им.</p> <p>Характеризира специфични особености на регионите в света.</p> <p>Коментира уникалното в природния, демографския и икономическия облик на страни, представителки на региони в света.</p>
Географска информация	<p>Идентифицира и локализира географски и икономически обекти по карта.</p> <p>Интерпретира географска и икономическа информация от различни източници.</p> <p>Генерира и представя географска и икономическа информация в различни форми.</p>

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
<p>1. Тема <u>Социално-икономическа география</u></p> <p>1.1. Политическа организация на обществото. Политическа карта на света</p>	<ul style="list-style-type: none"> Сравнява основни политически системи (демократична и тоталитарна). Обяснява основни характеристики на държавата и органите на властта. Обяснява с примери основните етапи и съвременната динамика при формиране на политическата карта на света, Европа и Балканите. Групира страни по различни признаци (географско положение, форма на управление, държавно устройство). 	<p>природногеографско положение,</p> <p>политикогеографско положение,</p> <p>икономогеографско положение</p>
<p>1.2. Брой, разпределение и движение на населението в света</p>	<ul style="list-style-type: none"> Анализира промените в броя и разпределението на населението. Характеризира движението на населението (естествено и механично движение). Обяснява съвременни демографски проблеми. Сравнява демографската ситуация (демографска криза и демографски взрив) и демографската политика в различни страни. Коментира политики за решаване на демографския проблем. 	
<p>1.3. Структура на населението в света</p>	<ul style="list-style-type: none"> Характеризира избрани видове структури на населението (полова, възрастова, религиозна, езикова и структура на заетостта). Разкрива връзката между структурата и движението на населението. Анализира информация за населението в света от различни източници. 	<p>полово-възрастова пирамида</p>
<p>1.4. Селища и урбанизация</p>	<ul style="list-style-type: none"> Обяснява факторите за възникване и развитие на селищата. Познава класификацията на селищата по географско положение и по брой на населението. Класифицира градовете според функциите. Обяснява същността и особеностите на урбанизацията. Характеризира основните форми на урбанизацията. 	<p>субурбанизация,</p> <p>агломерация,</p> <p>мегалополис</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Коментира последиците от урбанизацията. 	
1.5. Световна икономика	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира същността и съвременната структура на световната икономика. • Обяснява влиянието на географското положение, природногеографските и социално-икономическите фактори за развитие на световната икономика. • Разбира основните пазарни принципи и механизми. • Разграничава стойностни и натурални показатели за икономическо развитие. • Дефинира брутен вътрешен продукт и брутен национален продукт. • Коментира „кръговата икономика“ като тенденция в развитието на световната икономика. • Групира страни по степен на икономическо развитие. 	икономика сектори научно-технически фактор, демографски фактор
1.6. Първичен сектор. Земеделие – обща характеристика	<ul style="list-style-type: none"> • Познава същността и структурата на първичния сектор. • Характеризира добивните дейности. • Разбира същността, значението, особеностите и факторите за развитие на земеделието. • Разграничава типове земеделие. 	агротехнически мероприятия; екстензивно земеделие интензивно земеделие, продоволствен проблем
1.7. Растениевъдство и животновъдство	<ul style="list-style-type: none"> • Характеризира растениевъдството (зърнени култури: пшеница, царевица, ориз, технически култури: влакнодайни, маслодайни, захародайни, тонизиращи култури, цитрусови култури; овощарство, зеленчукопроизводство, лозарство). • Характеризира животновъдството (говедовъдство, свиневъдство, овцевъдство, птицевъдство, бубарство). • Интерпретира информация за земеделието от различни източници. • Коментира продоволствения проблем. 	
1.8. Вторичен сектор	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира същността, значението и структурата на вторичния сектор. • Обяснява влиянието на факторите за развитие на вторичния сектор. • Коментира проблемите и съвременните тенденции в развитието на вторичния сектор. 	
1.9. Енергетика	<ul style="list-style-type: none"> • Характеризира енергетиката. • Обяснява промените в потреблението на енергийни източници. • Интерпретира информация за енергетиката от различни източници. • Дискутира тенденции в развитието на енергетиката. 	енергиен баланс

<p>1.10. Металургия, машиностроене и химическа промишленост</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Характеризира металургия (черна и цветна металургия), машиностроене и химическа промишленост (производство на органични и неорганични продукти). • Обяснява връзката между металургията и машиностроенето и значението им за социално-икономическото развитие на страните. • Обяснява промените в развитието на машиностроенето. • Оценява значението на химическата промишленост за решаването на глобални проблеми и за развитието на „кръговата икономика“ 	<p>специализация и коопериране на производството високотехнологични производства</p>
<p>1.11. Лека и хранително-вкусова промишленост</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира същността и структурата на леката и на хранително-вкусовата промишленост. • Разпознава производствата на леката промишленост по характерните им особености. • Характеризира текстилната и хранително-вкусовата промишленост. • Оценява социалната значимост на леката и хранително-вкусовата промишленост. • Решава географски казуси, свързани с местоустановяване на промишленото производство. 	
<p>1.12. Третичен сектор. Транспорт</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира същността, значението и структурата на третичния сектор. • Обяснява влиянието на факторите за развитие на третичния сектор. • Характеризира третичния сектор. • Оценява социалната значимост на третичния сектор. • Характеризира транспорта. • Решава географски казуси, свързани с транспорта. 	<p>транспортна система транспортна инфраструктура</p>
<p>1.13. Външноикономически връзки. Търговия и туризъм</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира същността и основните форми на външноикономическите връзки. • Характеризира външната търговия и международния туризъм. • Интерпретира информация за външноикономическите връзки от различни източници. • Представя особеностите на главни туристически райони в света и туристически маршрути в тях, вкл. с помощта на информационните технологии 	<p>туристически ресурси, търговски баланс, внос и износ, видове туризъм</p>
<p>1.14. Световни и регионални организации</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Познава целите, дейността и структурата на ООН (ФАО, ЮНЕСКО, СТО) и на ЕС (Европейски парламент, Европейска комисия, Съвет на Европейския съюз, Европейски съд). • Познава целите и дейността на НАТО. • Познава дейността на ОПЕК. • Познава основни принципи на ЕС за свобода на движение на стоки и услуги, работна сила и капитали. • Коментира ролята на международното сътрудничество за решаване на глобални и регионални проблеми. • Представя информация за международни организации, вкл. в дигитална форма. 	
<p>2. Тема <u>География на континентите и страните</u> 2.1. Регионална география. Европейски</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Назовава регионите в света по географски признак (Европа, Азия, Северна и Южна Америка, Африка, Австралия и Океания). • Локализира на карта териториалния обхват на регионите. 	

<p>регион</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Характеризира географското положение, природната среда, населението, икономиката, избрани регионални организации и специфични проблеми на Европейски регион, като извършва дейностите: анализира карта (общогеографска, тематична); анализира, сравнява и обобщава статистически данни от таблица, графика, диаграма (стълбовидна, кръгова, полово-възрастова пирамида); анализира, сравнява и обобщава информация от текстови източници с географско съдържание. • Съставя географска характеристика (географско положение, природна среда, население, икономика, столица и главни градове) на избрани страни в Европейския регион (Швеция, Нидерландия, Русия, Унгария, Италия), като анализира карта (общогеографска, тематична); анализира, сравнява и обобщава статистически данни от таблица, графика, диаграма (стълбовидна, кръгова, полово-възрастова пирамида); анализира, сравнява и обобщава информация от текстови източници с географско съдържание. • Представя страна от региона в различна форма, вкл. в е-формат с помощта на информационните технологии. • Представя отговор на географски въпрос в текст, графика, картографско изображение, вкл. в е-формат, с помощта на информационните технологии. 	<p>Съвет на Европа</p>
<p>2.2. Регионална география. Азия, Северна и Южна Америка, Африка и Австралия и Океания</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Характеризира географското положение, природната среда, населението, икономиката, избрани регионални организации и специфични проблеми на регионите: Азия, Северна и Южна Америка, Африка и Австралия и Океания, като извършва дейностите: анализира карта (общогеографска, тематична); анализира, сравнява и обобщава статистически данни от таблица, графика, диаграма (полово-възрастова пирамида, стълбовидна, кръгова); анализира, сравнява и обобщава информация от текстови източници с географско съдържание. • Съставя географска характеристика (географско положение, природна среда, население, икономика, столица и главни градове) на избрани страни от Азия (Индия, Индонезия, Южна Корея, Казахстан), Северна Америка (САЩ и Канада), Южна Америка (Венецуела и Чили), Африка (Алжир и Нигерия), Австралийски съюз и Океания, като анализира карта (общогеографска, тематична); анализира, сравнява и обобщава статистически данни от таблица, графика, диаграма (стълбовидна, кръгова, полово-възрастова пирамида); анализира, сравнява и обобщава информация от текстови източници; • Представя страна от региона в различна форма, вкл. в е-формат, с помощта на информационните технологии. • Решава/отговаря на географски въпроси/казуси за регион/страна. • Представя решение/отговор на географски въпрос/казус в текст, графика, картографско изображение, вкл. в е-формат, с помощта на информационните технологии. • Коментира уникалното за регион/страна и за избрани регионални организации. 	<p>АСЕАН</p>

Допълнителни уточнения за конкретния учебен предмет география и икономика:

- При реализация на програмата спазването на хронологията в темите е задължително.
- Разпределението на съдържанието в подтеми се прави по преценка на този, който използва учебната програма, и в зависимост от целта – от автори на учебници при разработване на отделни урочни статии или от учители при планиране и реализиране на отделния учебен час, като учителят може да прецени различно от предложеното в учебника разпределение на съдържанието в подтеми.
- В подбора на ситуации за представяне на изучаваните теми и проблеми и на задачите за прилагане на усвоените знания, умения и отношения следва да се задават практически и научни въпроси и казуси, съобразени с възрастовите особености на учениците. Необходимо условие за постигане на целите на обучението по география и икономика в IX клас е да се даде възможност на ученика да открие специфичното и уникалното на регионите и държавите; да прави анализи, сравнения, обобщени изводи, като използва статистически, графични и текстови източници на географска и икономическа информация, както и ИКТ и интернет за търсене и представяне на собствени решения на географски казуси и отговори на научни въпроси и изразяване на личностна позиция по глобални и регионални проблеми.
- По своя преценка учителят може, съобразно интересите на учениците, да въведе и приложи и други единични понятия и факти, с които да представи по-пълна географска картина, без това да довежда до възпроизвеждането на определенията.

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Съотношение при формиране на срочна и годишна оценка:

Текущи оценки (от устни и писмени изпитвания, от дейности)	40%
Оценки от контролни работи	30%
Оценки от други участия (работа в час, изпълнение на домашни работи, работа по групи и др.)	30%

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Ключови компетентности	Дейности
Компетентности в областта на българския език	Дефинира, описва, обяснява, сравнява, разграничава, съотнася, групира, характеризира (описва и обяснява съществени признаци и особености), анализира, коментира географски обекти, процеси и явления; изказва обобщени изводи; оценява значението на обекти, процеси, явления. Изразява мнение по географски въпроси. Дискутира географски проблеми и предлага начини за решаването им. Съставя текст по зададени параметри (обхват, обем, стил. и др.), вкл. есе. Генерира и интерпретира географска и икономическа информация от различни източници, вкл. работа с документи.
Математически компетентности и основни компетентности в природните науки и технологиите	Познава основни понятия, закономерности, процеси и явления; идентифицира и локализира географски обекти по карта. Чете географска карта и анализира различни видове графики, диаграми и други графични изображения. Сравнява, разграничава, съотнася, групира, класифицира, характеризира, анализира, коментира географски обекти, процеси и явления. Формулира рационални

	доказателства за изразявани на тези. Оценява значението на обекти, процеси, явления. Изразява мнение по географски въпроси. Нанася географски и други обекти в картосхема. Изработва схеми, таблици, карти. Генерира и интерпретира географска и икономическа информация от различни източници, вкл. работа със статистически материали, и предвижда в определени рамки очакван резултат.
Дигитална компетентност	Използва електронно базирани информационни източници за търсене, събиране, интерпретиране, представяне и обмен на конкретна географска и икономическа информация. Използва информационните технологии за създаване и представяне на продукти от изпълнение на конкретна задача.
Умения за учене	Упражнява самоконтрол при индивидуално и/или екипно изпълняване на дидактически и/или комуникативни задачи, както и при учене с цел оптимизиране на собствения стил на учене и изграждане на обективна самооценка. Работи с всички елементи на учебника. Съставя план-конспект.
Социални и граждански компетентности	Изразява мнение, коментира географски въпроси. Участва в интерактивни дейности. Решава казуси и аргументира решения. Коментира и работи в екип. Наблюдава и коментира учебни/научно-популярни/документални филми.
Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт	Прогнозира резултати от въздействията на човека върху природата. Осъзнава необходимостта от опазване на околната среда.

Ключови компетентности	Междупредметни връзки
Компетентности в областта на българския език	Български език и литература: Използва знания и развива умения за работа с текст, както и умения за устно и писмено изразяване по зададена тема. Подбира и извлича съществена информация от научни и от медийни (откъси от) текстове. Сравнява и анализира различни гледни точки при участие в диалог и дискусия съобразно комуникативната цел. Формулира своя гледна точка и защитава верността ѝ. Използва библиографска справка. Използва знания и развива умения за работа с терминологичен речник. Обогаत्या се езиковата култура с нови термини и понятия.
Общуване на чужди езици	Чужди езици: Използва знания и развива чуждоезикова култура в процеса на проучване на допълнителна географска информация. Разширява и задълбочава межкултурните компетентности.
Математическа компетентности, основни компетентности в областта на природните науки и технологиите	Математика: Използва и развива умения за създаване на графики и интерпретация на данни. Развива и обогатява логическото и пространственото мислене. Биология и здравно образование: Използва и задълбочава знанията за екологични фактори. Обогаत्या екологичната култура в процес на осъзнаване на връзките природа – общество – икономическа дейност. Химия и опазване на околната среда: Разширява химико-технологичните знания за използване на природни ресурси в икономическите дейности. Физика и астрономия: Обогаत्या знанията за приложните аспекти на физичните явления и процеси.
Дигитална компетентност	Информационни технологии: Използва умения за търсене и организиране на информация и развива критично отношение към електронно базирани информационни източници. Използва и разширява умения за създаване и представяне на продукти от изпълнение на конкретна задача. Развива дигитална култура.

<p>Умения за учене</p>	<p>Български език и литература, чужди езици: Използва и развива умения за съставяне и използване на план-конспект, за използване на дидактическите елементи на учебника, учебни помагала и други учебни материали.</p> <p>Информационни технологии: Развива дигитална грамотност. Развива асоциативна, емоционална, визуална и двигателна памет. Осъзнава слабите страни и оптимално използва силните страни на собствения стил на учене.</p>
<p>Социални и граждански компетентности</p>	<p>Български език и литература: Развива умения за работа в екип. Развива умение за изслушване, сравняване и оценяване на различни гледни точки при участие в диалог и в дискусия, проявява толерантност при оспорване на мнение, различно от собственото.</p> <p>Информационни технологии: Познава и спазва правилата за безопасна работа с компютър. Формира уважение към правото на интелектуална собственост.</p> <p>Философия: Използва и затвърждава понятията за население, нация, тоталитаризъм и демокрация, пазарно стопанство. Използва и разширява знанията за политическите системи в съвременния свят. Развива критическо мислене и рационална аргументация. Развива умения за работа в екип, за аргументирано вземане на решения, за решаване на проблеми. Развива нагласа за етническа и културна толерантност и диалог.</p> <p>История и цивилизации: Използва знанията, свързани с организацията на обществото - държавна територия, държавна граница, органи на властта: законодателна, изпълнителна, съдебна; форма на държавно управление: република, монархия, абсолютна монархия, теократична монархия; миграции. Развива умения за ориентиране по картата и пространствено локализиране.</p>
<p>Инициативност и предприемчивост</p>	<p>Технологии и предприемачество: Формира и задълбочава знанията за основни икономически понятия – пазарно стопанство, пазарен механизъм, борси, държавен бюджет, агротехнически мероприятия, минерални торове, биотехнологии в ХВП, основни принципи на икономическа интеграция: свобода на движение на стоки и услуги, работна сила, капитали. Развива умение за решаване и рационално аргументиране на казуси, свързани с развитието и локализацията на икономическите дейности.</p> <p>Биология и здравно образование: Подкрепя дейности, насочени към опазване на околната среда.</p>
<p>Културна осъзнатост и творчество</p>	<p>Български език и литература, чужди езици: Изразява впечатления и чувства за географски обекти, настроения, мисли, както и позиция по проблеми. Формира единични понятия за културни и исторически забележителности в различни региони.</p> <p>Изобразително изкуство: Естетически оформя графични изображения и мултимедийни продукти. Развива обща култура и естетически усет.</p>
<p>Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт</p>	<p>Биология и здравно образование: Осъзнава необходимостта от опазване на околната среда.</p>

VII. Приложение № 7 към т. 7 се изменя така:

Приложение № 7 към т. 7

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА ЗА VIII и IX КЛАС

(ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението по география и икономика в **осми** и **девети** клас е насочено към развитие на ключови компетентности чрез овладяване на знания, умения и отношения, свързани с природната география,

политическата и социално-икономическата организация на обществото, регионите в света и страните в тях. Продължава формирането на географската култура на учениците. Основната цел е те да намерят смисъл от наученото и да открият приложението му в нови и непознати ежедневни ситуации. От тях не се изисква безцелно запаметяване на данни и факти, а разбиране и възприемане на географията като наука и на подходите и средствата при използване на географското знание за личностна, професионална и социална реализация.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ЗА ПОСТИГАНЕ НА ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА В КРАЯ НА КЛАСА

Области на компетентности	Знания, умения, отношения
Планетата Земя	Доказва с примери кълбовидната форма и движенията на Земята. Прави изводи за влиянието на формата на Земята и движенията ѝ върху протичащите явления и процеси в природата и живота на човека.
География на природата	Характеризира геосферите и природните комплекси. Оценява природноресурсния потенциал на Земята. Дефинира идеята за устойчиво развитие и обяснява глобални проблеми.
Социално-икономическа география	Обяснява промените в съвременната политическа карта, причините за тях и основните форми на политическа организация на обществото. Анализира населението на света по основни демографски показатели; коментира проблеми на демографското и социалното развитие. Класифицира селищата по различни признаци; обяснява същността, формите и коментира последиците от урбанизацията. Обяснява влиянието на факторите за развитие на световната икономика и териториалното ѝ разположение; знае основните белези и механизми на пазарната икономика и показателите за икономическо развитие. Характеризира структурата и териториалната организация на икономиката; коментира проблемите и съвременните тенденции в развитието им.
География на континентите и страните	Описва регионалната подялба на света: назовава признака за подялба и определя географското положение на съответните региони. Демонстрира знания за политическите промени в континентите; познава дейността на международни и регионални организации и коментира значението им. Характеризира специфични особености на регионите в света. Коментира уникалното в природния, демографския и икономическия облик на страни, представителки на региони в света.
Географска информация	Идентифицира и локализира географски обекти по карта. Интерпретира географска информация от различни източници. Представя географска информация в различни форми. Идентифицира и локализира географски и икономически обекти по карта. Интерпретира географска и икономическа информация от различни източници. Генерира и представя географска и икономическа информация в различни форми.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
<p>1. Тема <u>Планетата Земя</u></p> <p>1.1. Форма и размери на Земята</p>	<ul style="list-style-type: none"> Доказва с примери кълбовидната форма на Земята. Описва по схема размерите на Земята (площ, дължина на полярния и екваториалния радиус, обиколка на Екватора). Прави изводи за влиянието на формата на Земята върху живота на нея. 	<p>елипсоид;</p> <p>геоид</p>
<p>1.2. Движения на Земята</p>	<ul style="list-style-type: none"> Доказва с примери движението на Земята около оста ѝ. Прави изводи за последиците от движението на Земята около оста ѝ. Прави изводи за последиците от движението на Земята около Слънцето и от наклона на земната ос за живота на Земята. 	<p>местно време;</p> <p>часови зони;</p> <p>линия на смяна на датата</p>
<p>2. Тема <u>География на природата</u></p> <p>2.1. Геосфере и строеж на системата Земя</p>	<ul style="list-style-type: none"> Характеризира геосферния строеж на системата Земя. Дава примери за взаимовръзки между атмосфера – литосфера – хидросфера – педосфера – биосфера. Представя модел на системата Земя. Оценява значението на взаимовръзките в системата Земя. 	
<p>2.2 Атмосфера – състав и строеж.</p> <p>Топлинен режим в атмосферата</p>	<ul style="list-style-type: none"> Описва състава на атмосферния въздух. Описва вертикалния строеж на земната атмосфера – тропосфера, стратосфера, мезосфера, термосфера, екзосфера. Коментира значението на състава и строежа на атмосферата за живота на Земята. Дава примери за въздействието на човека върху състоянието на атмосферата. Обяснява нагряването и изстиването на въздуха. Обяснява по схема слънчевата радиация – пряка, разсеяна, отразена и сумарна. Обяснява влиянието на географската ширина и вида на подстилащата повърхнина върху топлинния режим. Обяснява изменението на температурата във височина. Обяснява разпределението на слънчевата радиация по карта. 	<p>излъчване от земната повърхност,</p> <p>радиационен баланс,</p> <p>вертикален температурен градиент;</p> <p>изотерми</p>

<p>2.3. Изпарение, влажност и валежи</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява факторите, от които зависи изпарението. • Знае какво е влажност. • Разграничава видове облаци (перести, слоести, кълбести) и валежи (според мястото на образуване, агрегатното състояние и начина на изваляване). • Обяснява разпределението на валежите по изохийтна карта. • Обяснява влиянието на неблагоприятни природни явления (поройни валежи, обилни снеговалежи, градушка, поледица) върху живота на човека и правилата за поведение при гръмотевична буря. 	<p>кондензационно ниво; кълбесто-дъждовни и слоесто-дъждовни облаци</p>
<p>2.4. Обща атмосферна циркулация. Циклони и антициклони</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява по схема общата атмосферна циркулация. • Разграничава видове въздушни маси. • Обяснява топъл и студен фронт (вкл. по схема) – образуване и време. • Сравнява циклона и антициклона и времето в тях. • Чете синоптична карта. • Изработва елементарна прогноза на времето. 	
<p>2.5. Климатообразуващи фактори. Климатични пояси и области</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява климатообразуващата роля на радиационните, циркулационните и географските фактори. • Характеризира климатичните пояси и планинската област на Земята по карта и с климатограма (териториален обхват, климатични фактори, климатични елементи, стопанска оценка). • Представя информация за влиянието на човека върху климата в различни форми. 	
<p>2.6. Хидросфера. Световен океан. Свойства на океанската и морската вода</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Знае за свойствата разтворимост и топлоемкост на океанската и морската вода. • Обяснява хоризонталното разпределение на температурата и солеността на океанската и морската вода по карта. • Коментира значението на свойствата на океанската и морската вода за климата на Земята и живота на човека. 	
<p>2.7. Движения на океанската и морската вода. Вълни. Приливи и отливи. Движения на океанската и морската вода. Океански и морски течения</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира какво е океанска (морска) вълна. • Разграничава видове вълни – ветрови, земетръсни (цунами) и приливни. • Знае причините за образуването на приливите и отливите. • Оценява значението на вълните, приливите и отливите за живота на човека. • Дефинира какво е океанско (морско) течение. • Обяснява образуването на ветровите, компенсационните, студените и топлите течения. • Изработва схема на основните океански течения в Световния океан. • Оценява значението на океанските (морските) течения за климата на Земята и живота на човека. 	<p>височина на вълната; сила на привличане; центробежна сила; приливообразуваща сила приливи и отливи</p>

<p>2.8. Води на сушата. Подземни води. Езера и блатата. Ледници</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава видове подземни води (грунтови, артезиански (напорни), карстови и минерални). • Разграничава видове езера (според произхода на езерната котловина според начина на оттичане). • Обяснява образуването на блатата и ледниците (планински и континентален тип ледник) и териториалното им разположение. • Оценява значението на подземните води, езерата и ледниците за живота на Земята. 	<p>тектонски езера</p>
<p>2.9. Реки</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява формирането на речните води. • Обяснява връзката на хидрографските елементи на реката с релефа и климата. • Характеризира видовете речен режим по хидрограма и видове речно подхранване (снежно, смесено, дъждовно). • Оценява значението на реките за живота на Земята и въздействието на човека върху тях. • Обяснява влиянието на хидроложки природни явления върху живота на човека и правилата за поведение при наводнение и лавина. 	<p>водно количество; речен отток</p>
<p>2.10. Литосфера. Състав на земната кора. Тектоника на плочите</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Изработва схема на вътрешния строеж на Земята. • Характеризира състава на земната кора. • Сравнява океанския и континенталния тип земна кора. • Разбира тектониката на плочите. 	<p>астеносфера; ефузивни и интрузивни скали; литосферни плочи; срединокеански хребети, океански падини, островни дъги</p>
<p>2.11. Ендегенни релефообразователни процеси</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Характеризира ендегенните (вътрешни земни сили) релефообразователни процеси – същност, тектонски движения (колебателни, нагъвателни, разломни), вулканизъм и земетръсна дейност. • Прави изводи за териториалното разположение на вулканите и земетръсната дейност. • Обяснява влиянието на земетресенията върху живота на човека. 	<p>антиклинала, синклинала, хорст, грабен</p>
<p>2.12 – 2.13. Екзогенни процеси</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Характеризира екзогенните (външните земни сили) релефообразователни процеси – същност, форми, териториално разпространение. • Разпознава екзогенни форми (свладище, срутище, дюни, пролом, алувиална низина, пещера, циркус, коритовидна долина, прибойна ниша, пясъчна коса) по описание или изображение. 	<p>изветряне; ерозия; екзарация; абразия; карстов процес; еолчен процес</p>
<p>2.14. Педосфера. Биосфера</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Характеризира почвата – същност, фактори на почвообразуването, образуване, състав и свойства. • Знае типовете почви, териториалното им разпространение и значение. • Характеризира биосферата – състав, обхват, процеси. • Дава примери за въздействието на човека върху педосферата и биосферата. 	<p>зонални, аazonални, тундрови, подзолисти почви</p>

<p>2.15. – 2.16. Природни компоненти и природни комплекси. Природни зони</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Знае какво е природногеографски комплекс (геосистема) и неговите особености. • Разбира същността на географската обвивка. • Обяснява основните закономерности на географската обвивка (зоналност, а зоналност, цялостност и ритмичност). • Характеризира природните зони на Земята. 	<p>природни компоненти пълен и непълен природен комплекс природен риск</p>
<p>2.17. – 2.18. Природноресурсен потенциал на Земята</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава природно условие, природен ресурс и видовете природни ресурси (изчерпаеми, неизчерпаеми, възобновяеми и невъзобновяеми). • Оценява природните ресурси (енергийни, минерално-суровинни, климатични, водни, поземлени, биологични) на Земята. • Създава карти на различни природни ресурси с помощта на технически средства. 	<p>природноресурсен потенциал</p>
<p>2.19. Глобални проблеми на съвременността</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира суровинно-енергийния и екологичния проблем. • Обяснява причините за възникване и последиците от суровинно-енергийния и екологичния проблем. • Коментира начини за преодоляване на суровинно-енергийния и екологичния проблем. • Знае същността на идеята за устойчиво развитие. • Анализира различни източници на информация по проблема. 	<p>глобални проблеми; алтернативни източници на енергия кръгова икономика</p>

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
<p>1. Тема <u>Социално-икономическа география</u></p> <p>1.1. Политическа организация на обществото. Политическа карта на света</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Сравнява основни политически системи (демократична и тоталитарна). • Обяснява основни характеристики на държавата и органите на властта. • Обяснява с примери основните етапи и съвременната динамика при формиране на политическата карта на света, Европа и Балканите. • Групира страни по различни признаци (географско положение, форма на управление, държавно устройство). 	<p>природногеографско положение, политикогеографско положение, икономогеографско положение</p>
<p>1.2. Брой, разпределение и движение на населението в света</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Анализира промените в броя и разпределението на населението. • Характеризира движението на населението (естествен и механично движение). • Обяснява съвременни демографски проблеми. • Сравнява демографската ситуация (демографска криза и демографски взрив) и демографската политика в различни страни. • Коментира политики за решаване на демографския проблем. 	

<p>1.3. Структура на населението в света</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Характеризира избрани видове структури на населението (полова, възрастова, религиозна, езикова и структура на заетостта). • Разкрива връзката между структурата и движението на населението. • Анализира информация за населението в света от различни източници. 	<p>полово-възрастова пирамида</p>
<p>1.4. Селища и урбанизация</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява факторите за възникване и развитие на селищата. • Познава класификацията на селищата по географско положение и по брой на населението. • Класифицира градовете според функциите. • Обяснява същността и особеностите на урбанизацията. • Характеризира основните форми на урбанизацията. • Коментира последиците от урбанизацията. 	<p>субурбанизация агломерация мегалополис</p>
<p>1.5. Световна икономика</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира същността и съвременната структура на световната икономика. • Обяснява влиянието на географското положение, природногеографските и социално-икономическите фактори за развитие на световната икономика. • Разбира основните пазарни принципи и механизми. • Разграничава стойностни и натурални показатели за икономическо развитие. • Дефинира брутен вътрешен продукт и брутен национален продукт. • Коментира „кръговата икономика“ като тенденция в развитието на световната икономика. • Групира страни по степен на икономическо развитие. 	<p>икономика сектори научно-технически фактор демографски фактор</p>
<p>1.6. Първичен сектор. Земеделие – обща характеристика</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Познава същността и структурата на първичния сектор. • Характеризира добивните дейности. • Разбира същността, значението, особеностите и факторите за развитие на земеделието. • Разграничава типовете земеделие. 	<p>агротехнически мероприятия екстензивно земеделие интензивно земеделие продоволствен проблем</p>
<p>1.7. Растениевъдство и животновъдство</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Характеризира растениевъдството (зърнени култури: пшеница, царевица, ориз, технически култури: влакнодайни, маслодайни, захародайни, тонизиращи култури, цитрусови култури; овощарство, зеленчукопроизводство, лозарство). • Характеризира животновъдството (говедовъдство, свиневъдство, овцевъдство, птицевъдство, бубарство). • Интерпретира информация за земеделието от различни източници. • Коментира продоволствения проблем. 	
<p>1.8. Вторичен сектор</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира същността, значението и структурата на вторичния сектор. • Обяснява влиянието на факторите за развитие на вторичния сектор. • Коментира проблемите и съвременните тенденции в 	

	развитието на вторичния сектор.	
1.9. Енергетика	<ul style="list-style-type: none"> • Характеризира енергетиката. • Обяснява промените в потреблението на енергийни източници. • Интерпретира информация за енергетиката от различни източници. • Дискутира тенденции в развитието на енергетиката. 	енергиен баланс
1.10. Металургия, машиностроене и химическа промишленост	<ul style="list-style-type: none"> • Характеризира металургия (черна и цветна металургия), машиностроене и химическа промишленост (производство на органични и неорганични продукти). • Обяснява връзката между металургията и машиностроенето и значението им за социално-икономическото развитие на страните. • Обяснява промените в развитието на машиностроенето. • Оценява значението на химическата промишленост за решаването на глобални проблеми и за развитието на „кръговата икономика“ 	специализация и коопериране на производството високотехнологични производства
1.11. Лека и хранително-вкусова промишленост	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира същността и структурата на леката и на хранително-вкусовата промишленост. • Разпознава производствата на леката промишленост по характерните им особености. • Характеризира текстилната и хранително-вкусовата промишленост. • Оценява социалната значимост на леката и на хранително-вкусовата промишленост. • Решава географски казуси, свързани с местоустановяване на промишлено производство. 	
1.12. Третичен сектор. Транспорт	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира същността, значението и структурата на третичния сектор. • Обяснява влиянието на факторите за развитие на третичния сектор. • Характеризира третичния сектор. • Оценява социалната значимост на третичния сектор. • Характеризира транспорта. • Решава географски казуси, свързани с транспорта. 	транспортна система транспортна инфраструктура
1.13. Външноикономически връзки. Търговия и туризъм	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира същността и основните форми на външноикономическите връзки. • Характеризира външната търговия и международния туризъм. • Интерпретира информация за външноикономическите връзки от различни източници. • Представя особеностите на главни туристически райони в света и туристически маршрути в тях, вкл. с помощта на информационните технологии. 	туристически ресурситърговски баланс внос и износ видове туризъм
1.14. Световни и регионални	<ul style="list-style-type: none"> • Познава целите, дейността и структурата на ООН (ФАО, ЮНЕСКО, СТО) и на ЕС (Европейски парламент, Европейска комисия, Съвет на Европейския съюз, Европейски 	

<p>организации</p>	<p>съд).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Познава целите и дейността НАТО. • Познава дейността на ОПЕК. • Познава основни принципи на ЕС за свобода на движение на стоки и услуги, работна сила и капитали. • Коментира ролята на международното сътрудничество за решаване на глобални и регионални проблеми. • Представя информация за международни организации, вкл. в дигитална форма. 	
<p>2.Тема <u>География на континентите и страните</u> 2.1.Регионална география. Европейски регион</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Назовава регионите в света по географски признак (Европа, Азия, Северна и Южна Америка, Африка, Австралия и Океания). • Локализира на карта териториалния обхват на регионите. • Характеризира географското положение, природната среда, населението, икономиката, избрани регионални организации и специфични проблеми на Европейски регион, като извършва дейностите: анализира карта (общогеографска, тематична); анализира, сравнява и обобщава статистически данни от таблица, графика, диаграма (стълбовидна, кръгова, полово-възрастова пирамида); анализира, сравнява и обобщава информация от текстови източници с географско съдържание. • Съставя географска характеристика (географско положение, природна среда, население, икономика, столица и главни градове) на избрани страни в Европейския регион (Швеция, Нидерландия, Русия, Унгария, Италия), като анализира карта (общогеографска, тематична); анализира, сравнява и обобщава статистически данни от таблица, графика, диаграма (стълбовидна, кръгова, полово-възрастова пирамида); анализира, сравнява и обобщава информация от текстови източници с географско съдържание. • Представя страна от региона в различна форма вкл. в е-формат, с помощта на информационните технологии. • Представя отговор на географски въпрос в текст, графика, картографско изображение, вкл. в е-формат, с помощта на информационните технологии. 	<p>Съвет на Европа</p>
<p>2.2. Регионална география. Азия, Северна и Южна Америка, Африка и Австралия и Океания</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Характеризира географското положение, природната среда, населението, икономиката, избрани регионални организации и специфични проблеми на регионите: Азия, Северна и Южна Америка, Африка и Австралия и Океания, като извършва дейностите: анализира карта (общогеографска, тематична); анализира, сравнява и обобщава статистически данни от таблица, графика, диаграма (полово-възрастова пирамида, стълбовидна, кръгова); анализира, сравнява и обобщава информация от текстови източници с географско съдържание. • Съставя географска характеристика (географско положение, природна среда, население, икономика, столица и главни градове) на избрани страни от Азия (Индия, Индонезия, Южна Корея, Казахстан), Северна Америка (САЩ и Канада), Южна Америка (Венецуела и Чили), Африка (Алжир и Нигерия), Австралийски съюз и Океания, като анализира карта 	<p>АСЕАН</p>

	<p>(общогеографска, тематична); анализира, сравнява и обобщава статистически данни от таблица, графика, диаграма (стълбовидна, кръгова, полово-възрастова пирамида); анализира, сравнява и обобщава информация от текстови източници с географско съдържание.</p> <ul style="list-style-type: none">• Представя страна от региона в различна форма вкл. в е-формат, с помощта на информационните технологии.• Решава/отговаря на географски въпроси/казуси за регион/страна.• Представя решение/отговор на географски въпрос/казус в текст, графика, картографско изображение, вкл. в е-формат, с помощта на информационните технологии.• Коментира уникалното за регион/страна и за избрани регионални организации.	
--	---	--

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ

За нови знания	51%
За упражнения (дейности)	27%
За преговор	6%
За обобщение	6%
За контролни работи	10%

Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет география и икономика в VIII и IX клас е определен годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.

Допълнителни уточнения за конкретния учебен предмет география и икономика:

- При реализация на програмата спазването на хронологията в темите е задължително.
- Разпределението на съдържанието в подтеми се прави по преценка на този, който използва учебната програма, и в зависимост от целта – от автори на учебници при разработване на отделни урочни статии или от учители при планиране и реализиране на отделния учебен час, като учителят може да прецени различно от предложеното в учебника разпределение на съдържанието в подтеми.
- В подбора на ситуации за представяне на изучаваните теми и проблеми и на задачите за прилагане на усвоените знания, умения и отношения следва да се задават практически и научни въпроси и казуси, съобразени с възрастовите особености на учениците. Необходимо условие за постигане на целите на обучението по география и икономика в VIII и IX клас е да се даде възможност на ученика да открие специфичното и уникалното на регионите и държавите; да прави анализи, сравнения, обобщени изводи, като използва статистически, графични и текстови източници на географска и икономическа информация, както и ИКТ и интернет за търсене и представяне на собствени решения на географски казуси и отговори на научни въпроси и изразяване на личностна позиция по глобални и регионални проблеми.
- По своя преценка учителят може, съобразно интересите на учениците, да въведе и приложи и други единични понятия и факти, с които да представи по-пълна географска картина, без това да довежда до възпроизвеждането на определенията им.

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Съотношение при формиране на срочна и годишна оценка:

Текущи оценки (от устни и писмени изпитвания, отдейности)	40%
Оценки от контролни работи	30%
Оценки от други участия (работа в час, изпълнение на домашни работи, работа по групи и др.)	30%

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Ключови компетентности	Дейности
Компетентности в областта на българския език	Дефинира, описва, обяснява, сравнява, разграничава, съотнася, групира, характеризира (описва и обяснява съществени признаци и особености), анализира, коментира географски обекти, процеси и явления; изказва обобщени изводи; оценява значението на обекти, процеси, явления. Изразява мнение по географски въпроси. Дискутира географски проблеми и предлага начини за решаването им. Съставя текст по зададени параметри (обхват, обем, стил. и др.), вкл. есе. Генерира и интерпретира географска и икономическа информация от различни източници, вкл. работа с документи.
Математически компетентности и основни компетентности в природните науки и технологиите	Познава основни понятия, закономерности, процеси и явления; идентифицира и локализира географски обекти по карта. Чете географска карта и анализира различни видове графики, диаграми и други графични изображения. Сравнява, разграничава, съотнася, групира, класифицира, характеризира, анализира, коментира географски обекти, процеси и явления. Формулира рационални доказателства за изразявани на тези. Оценява значението на обекти, процеси, явления. Изразява мнение по географски въпроси. Нанася географски и други обекти в картосхема. Изработва схеми, таблици, карти. Генерира и интерпретира географска и икономическа информация от различни източници, вкл. работа със статистически материали, и предвижда в определени рамки очакван резултат.
Дигитална компетентност	Използва електронно базирани информационни източници за търсене, събиране, интерпретиране, представяне и обмен на конкретна географска и икономическа информация. Използва информационните технологии за създаване и представяне на продукти от изпълнение на конкретна задача.
Умения за учене	Упражнява самоконтрол при индивидуално и/или екипно изпълняване на дидактически и/или комуникативни задачи, както и при учене с цел оптимизиране на собствения стил на учене и изграждане на обективна самооценка. Работи с всички елементи на учебника. Съставя план-конспект.
Социални и граждански компетентности	Изразява мнение, коментира географски въпроси. Участва в интерактивни дейности. Решава казуси и аргументира решения. Коментира и работи в екип. Наблюдава и коментира учебни/научно-популярни/документални филми.

<p>Умения за подкрепа на устойчивото развитие и здравословен начин на живот и спорт</p>	<p>Прогнозира резултати от въздействията на човека върху природата. Осъзнава необходимостта от опазване на околната среда.</p>
---	--

Ключови компетентности	Междупредметни връзки
<p>Компетентности в областта на българския език</p>	<p>Български език и литература: Използва знания и развива умения за работа с текст, както и умения за устно и писмено изразяване по зададена тема. Подбира и извлича съществена информация от научни и от медийни (откъси от) текстове.</p> <p>Сравнява и анализира различни гледни точки при участие в диалог и дискусия съобразно комуникативната цел. Формулира своя гледна точка и защитава верността ѝ.</p> <p>Използва библиографска справка. Използва знания и развива умения за работа с терминологичен речник. Обогаत्या се езиковата култура с нови термини и понятия.</p>
<p>Общуване на чужди езици</p>	<p>Чужди езици: Използва знания и развива чуждоезикова култура в процеса на проучване на допълнителна географска информация. Разширява и задълбочава межкултурните компетентности.</p>
<p>Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и технологиите</p>	<p>Математика: Използва и развива умения за създаване на графики и интерпретация на данни. Развива и обогатява логическото и пространственото мислене.</p> <p>Биология и здравно образование: Използва и задълбочава знанията за екологични фактори. Обогаत्या екологичната култура в процес на осъзнаване на връзките природа – общество – икономическа дейност.</p> <p>Човекът и природата, химия и опазване на околната среда: Описва характерни свойства на прости вещества и по-важни техни съединения. Знае химични елементи от Менделеевата таблица. Въведено е понятието състав на въздуха. Свързва замърсители на въздуха с конкретни екологични проблеми (киселинен дъжд, парников ефект, озонова „дупка“). Описва значението на озона за запазване на живота на планетата. Определя продукти на химични взаимодействия на кислорода като замърсители на околната среда (серен диоксид, въглероден оксид, въглероден диоксид).</p> <p>Човекът и природата, физика и астрономия: Описва пренасянето на топлина чрез топлопроводност, конвекция и преходните състояния на веществата с примери от всекидневието и природата. Характеризира телата с величините обем, маса и температура и измерва тези физични величини. Разграничава натиск и налягане при твърди тела и газове. Разпознава изучавани обекти и явления в природата. Въведени са понятията: изотерми и сила на привличане. Обяснява изобарен процес. Разграничава видове движения, запазване и преобразуване на механичната енергия, свойства на въздуха и водата и преходи между състоянията на веществата.</p>
<p>Дигитална компетентност</p>	<p>Информационни технологии: Използва умения за търсене и организиране на информация и развива критично отношение към електронно базирани информационни източници. Използва и</p>

	<p>разширява умения за създаване и представяне на продукти от изпълнение на конкретна задача. Развива дигитална култура.</p>
<p>Умения за учене</p>	<p><u>Български език и литература, чужди езици:</u> Използва и развива умения за съставяне и използване на план-конспект, за използване на дидактическите елементи на учебника, учебни помагала и други учебни материали.</p> <p><u>Информационни технологии:</u> Развива дигитална грамотност. Развива асоциативна, емоционална, визуална и двигателна памет. Осъзнава слабите страни и оптимално използва силните страни на собствения стил на учене.</p>
<p>Социални и граждански компетентности</p>	<p><u>Български език и литература:</u> Развива умения за работа в екип. Развива умение за изслушване, сравняване и оценяване на различни гледни точки при участие в диалог и в дискусия, проявява толерантност при оспорване на мнение, различно от собственото.</p> <p><u>Информационни технологии:</u> Познава и спазва правилата за безопасна работа с компютър. Формира уважение към правото на интелектуална собственост.</p> <p><u>Философия:</u> Използва и затвърждава понятията за население, нация, тоталитаризъм и демокрация, пазарно стопанство. Използва и разширява знанията за политическите системи в съвременния свят. Развива критическо мислене и рационална аргументация. Развива умения за работа в екип, за аргументирано вземане на решения, за решаване на проблеми. Развива нагласа за етническа и културна толерантност и диалог.</p> <p><u>История и цивилизации:</u> Използва знанията, свързани с организацията на обществото - държавна територия, държавна граница, органи на властта: законодателна, изпълнителна, съдебна; форма на държавно управление: република, монархия, абсолютна монархия, теократична монархия; миграции.</p> <p>Развива умения за ориентиране по картата и пространствено локализиране.</p>
<p>Инициативност и предприемчивост</p>	<p><u>Технологии и предприемачество:</u> Формира и задълбочава знанията за основни икономически понятия – пазарно стопанство, пазарен механизъм, борси, държавен бюджет, агротехнически мероприятия, минерални торове, биотехнологии в ХВП, основни принципи на икономическа интеграция: свобода на движение на стоки и услуги, работна сила, капитали. Развива умение за решаване и рационално аргументиране на казуси, свързани с развитието и локализацията на икономическите дейности.</p> <p><u>Биология и здравно образование:</u> Подкрепя дейности, насочени към опазване на околната среда.</p>
<p>Културна осъзнатост и творчество</p>	<p><u>Български език и литература, чужди езици:</u> Изразява впечатления и чувства за географски обекти, настроения, мисли, както и позиция по проблеми. Формира единични понятия за културни и исторически забележителности в различни региони.</p> <p><u>Изобразително изкуство:</u> Естетически оформя графични изображения и мултимедийни продукти. Развива обща култура и естетически усет.</p>

Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт	Биология и здравно образование: Осъзнава необходимостта от опазване на околната среда. Представя словесно същността и значението на устойчивото развитие за човечеството. Прогнозира резултати от въздействия на човека върху природата.
---	---

VIII. В Приложение № 8 към т. 8 след частта „Хорариум по учебен план“ текстът „Годишен брой часове за изучаване на предмета в IX клас - 36 часа“ се заменя с „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет философия в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

IX. В Приложение № 9 към т. 9 се правят следните изменения и допълнения:

1. В частта от учебна програма „Учебно съдържание“:
 - а) в колона „Нови понятия“ отпадат формулите за физичните величини и закономерности.
 - б) в колона „Компетентности като очаквани резултати от обучението“, тема 2.2. „Механични вълни“ отпада текстът: „Представя графично плоски и сферични вълни чрез вълнови фронтове и лъчи.“.
 - в) текстът: „Годишен брой часове за изучаване на предмета физика и астрономия в IX клас - 36 часа“ се заличава.
2. Под частта от учебната програма „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ се допълва следното изречение: „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет физика и астрономия в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“
3. Под частта от учебната програма „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ се добавя нова част „Основни формули за физични величини и закономерности в учебната програма“

Теми	Формули за физични величини и закономерности
1. Електричен ток	
1.1. Електрически вериги	Закона на Ом за част от веригата $(I = \frac{U}{R})$. Специфично съпротивление $(\rho = \frac{RS}{\ell})$. Еквивалентно съпротивление при последователно свързване на консуматори $(R = R_1 + R_2 + \dots)$. Еквивалентно съпротивление при успоредно свързване на консуматори $(\frac{1}{R} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \dots)$.
1.2. Електрична енергия	Работа на електричния ток $(A = qU = UIt)$. Електродвижещо напрежение $(\varepsilon = \frac{A_{стр}}{q})$.

	Закон на Ом за цялата верига ($I = \frac{\varepsilon}{R + r}$).
2. Механично движение	
2.1. Трептения	<p>Връщаща сила $F = kx$.</p> <p>Период на пружинно махало и на математично махало ($T = 2\pi\sqrt{\frac{m}{k}}$; $T = 2\pi\sqrt{\frac{\ell}{g}}$).</p> <p>Потенциална енергия при хармонично трептене ($W = \frac{1}{2}kx^2$).</p>
2.2. Механични вълни	Връзката между скорост, честота и дължина на вълната ($u = \lambda\nu$).
2.3. Звук	Интензитет на звука ($I = \frac{E}{St}$).

X. В Приложение № 10 към т. 10 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма „Учебно съдържание“:

а) в колона „Нови понятия“ отпадат формулите за физичните величини и закономерности.

б) в колона „Нови понятия“ срещу тема 1.1. Неравномерно движение се добавя „праволинейно равнопроменливо движение“.

в) в колона „Компетентности като очаквани резултати от обучението“, тема 2.5. „Топлинни машини“, отпада текстът: „Пресмята КПД (коефициент на полезно действие) на топлинна машина (без идеална топлинна машина)“.

г) в колона „Компетентности като очаквани резултати от обучението“ към тема 2.2. „Механични вълни“, отпада текстът: „Представя графично плоски и сферични вълни чрез вълнови фронтове и лъчи.“.

д) текстът „Годишен брой часове за изучаване на предмета физика и астрономия в IX клас - 90 часа“ се заличава.

2. Под частта от учебната програма „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ се допълва следното изречение: „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет физика и астрономия в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

3. Под частта „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ се добавя нова част „Основни формули за физични величини и закономерности в учебната програма“

4. Под частта „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ се добавя нова част „Основни формули за физични величини и закономерности в учебната програма“.

Теми	Формули за физични величини и закономерности
1. Механика	
1.1. Неравномерно движение	Моментна скорост ($v = \frac{\Delta s}{\Delta t}$) Ускорение ($a = \frac{\Delta v}{\Delta t}$) Закони за скоростта ($v = v_0 \pm at$) и за пътя ($s = v_0 t \pm \frac{1}{2} at^2$) при праволинейно равноускорително и равнозакъснително движение.
1. 2. Принципи на механиката	Сила на тежестта ($G=mg$). Сила на триене ($F = kN$). Втори принцип на механиката ($F = ma$).
1.4. Механична работа, мощност и енергия	Работата на сила ($A = Fs$) и ($A = -Fs$). Мощността на механизъм ($P = \frac{A}{t}$). Кинетична енергия ($E_k = \frac{mv^2}{2}$) на тяло. Потенциална енергия ($E_n = mgh$) на тяло.
1.5. Механика на течности и газове	Формула за хидростатичното налягане ($p=\rho gh$) Закона на Архимед ($F_A = \rho Vg$).
2. Топлинни явления	
2.1. Топлинно движение	Връзката между температурните скали на Целзий и на Келвин ($T = t + 273,15$).
2.2. Топлообмен. Преходи между състоянията на веществата	Специфичен топлинен капацитет ($c = \frac{Q}{m\Delta t}$). Специфична топлина на топене ($\lambda = \frac{Q}{m}$).

	Специфична топлина на изпарение ($r = \frac{Q}{m}$).
2.3. Първи принцип на термодинамиката	Работата при изменение на обема на газ ($A = p\Delta V$ и $A = -p\Delta V$). Първият принцип на термодинамиката ($\Delta U = Q + A$).
2.4. Процеси с идеален газ	Закони при: изотермен процес $pV = const; p_1V_1 = p_2V_2$ изохорен процес $\frac{p}{T} = const; \frac{p_1}{T_1} = \frac{p_2}{T_2}$ изобарен процес $\frac{V}{T} = const; \frac{V_1}{T_1} = \frac{V_2}{T_2}$.
2.5. Топлинни машини	Коефициент на полезно действие - КПД ($\eta = 1 - \frac{Q_2}{Q_1}$)
3. Електричен ток	
3.1. Електрически вериги	Закона на Ом за част от веригата ($I = \frac{U}{R}$). Специфично съпротивление ($\rho = \frac{RS}{\ell}$). Еквивалентно съпротивление при последователно свързване на консуматори ($R = R_1 + R_2 + \dots$). Еквивалентно съпротивление при успоредно свързване на консуматори ($\frac{1}{R} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \dots$).
3.2. Електрична енергия	Работа на електричния ток ($A = qU = UIt$). Електродвижещо напрежение ($\varepsilon = \frac{A_{стр}}{q}$). Закон на Ом за цялата верига ($I = \frac{\varepsilon}{R + r}$).
4. Механично движение	
4.1. Трептения	Връщаща сила $F = kx$. Период на пружинно махало и на математично махало ($T = 2\pi\sqrt{\frac{m}{k}}$; $T = 2\pi\sqrt{\frac{\ell}{g}}$). Потенциална енергия при хармонично трептене ($W = \frac{1}{2}kx^2$).
4.2. Механични вълни	Връзката между скорост, честота и дължина на вълната ($u = \lambda\nu$).

4.3. Звук	Интензитет на звука ($I = \frac{E}{St}$).

XI. В Приложение № 11 към т. 11 се правят следните промени:

1. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“ в колона „Очаквани резултати“ отпадат:

а) „Сравнява по съществени признаци пасивен и активен транспорт; ендо- и екзоцитоза; анаболитни и катаболитни процеси; репликация, транскрипция и трансляция“;

б) „Описва етапите на психосексуалното развитие на личността; същността и значението на сексуалното и репродуктивното здраве.“, отпада „етапите на психосексуалното развитие на личността“ и очакваният резултат се променя на „Описва същността и значението на сексуалното и репродуктивното здраве“;

в) От очакван резултат „Дефинира амитоза, митоза, мейоза, митотичен и жизнен цикъл на клетката“ отпада „амитоза“ и очакваният резултат се променя на „Дефинира митоза, мейоза, митотичен и жизнен цикъл на клетката.“

2. В частта от учебната програма учебната програма по биология и здравно образование „Учебно съдържание“ в колона „Нови понятия“ отпадат:

а) понятието „висша нервна дейност“.

3. Текстът: „Годишен брой часове за изучаване на предмета биология и здравно образование в IX клас – 36 часа“ се заличава.

4. Под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ се въвежда изречението: „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет биология и здравно образование в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

XII. В Приложение № 12 към т. 12 се правят следните промени:

1. В частта „Учебно съдържание“ в колона „Очаквани резултати“ отпада:

а) очакван резултат „Сравнява храносмилателната, дихателната, отделителната и сърдечно-съдовата система на човека с тази на бозайниците по устройство и функции“;

б) отпада очакван резултат „Описва етапите на психосексуалното развитие на личността; същността и значението на сексуалното и репродуктивното здраве“ и се заменя: „Описва същността и значението на сексуалното и репродуктивното здраве“;

в) отпада очакван резултат „Оценява ролята на нервната и ендокринната система за регулацията в организма и на висшата нервна дейност за успешно личностно развитие“, и се заменя: „Оценява ролята на нервната и ендокринната система за регулацията в организма.“

2. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“ в колона “Нови понятия“ отпада понятието „висша нервна дейност“.

3. В частта от учебната програма по биология и здравно образование „Учебно съдържание“ в колона „Очаквани резултати“ отпада:

а) очакван резултат „Сравнява по съществени признаци пасивен и активен транспорт; ендо- и екзоцитоза; анаболитни и катаболитни процеси; репликация, транскрипция и трансляция“;

б) отпада очакван резултат „Описва етапите на психосексуалното развитие на личността; същността и значението на сексуалното и репродуктивното здраве“ и се добавя „Описва същността и значението на сексуалното и репродуктивното здраве“;

в) отпада очакван резултат „Дефинира амитоза, митоза, мейоза, митотичен и жизнен цикъл на клетката“ и се добавя „Дефинира митоза, мейоза, митотичен и жизнен цикъл на клетката.“

4. В частта от учебната програма по биология и здравно образование „Учебно съдържание“ в колона “Нови понятия“ отпада: понятието „висша нервна дейност“.

5. Текстът след „Учебно съдържание“ от учебната програма по биология и здравно образование: „Годишен брой часове за изучаване на предмета биология и здравно образование в IX клас – 90 ч.“ се заличава.

6. Под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ се добавя се следният текст „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет биология и здравно образование в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

XIII. В Приложение № 13 към т. 13 се правят следните промени:

1. В частта от учебната програма „Очаквани резултати от обучението по учебния предмет в края на класа“ в област на компетентност „Класификация на веществата и номенклатура“:

а) Отпада: „Съставя наименования на някои производни на въглеродородите (метанол, етанол, фенол, метанал, пропанон, етанова киселина, бензоена киселина) по структурна формула, като прилага номенклатура на IUPAC“ и се добавя: „Наименува някои органични съединения (метанол, етанол, фенол, метанал, пропанон, етанова киселина, бензоена киселина) по структурна формула, като прилага номенклатура на IUPAC.“

б) Отпада „Разпознава по структурна формула въглеродороди (алкани, алкени, алкини, бензен) и техни производни: алкохоли, карбонилни съединения и карбоксилни киселини“ и се

добавя: „Разпознава по структурна формула въглеродороди (алкани, алкени, алкини, бензен) и кислородсъдържащи органични съединения: алкохоли, феноли, карбонилни съединения и карбоксилни киселини.“

2. В частта от учебната програма „Очаквани резултати от обучението по учебния предмет в края на класа“ в област на компетентност „Строеж и свойства на веществата“ отпада „Свързва общи свойства на производни на въглеродородите с функционалната група“ и се добавя: „Свързва общи свойства на органични съединения с функционалната им група.“

3. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“ в колона „Очаквани резултати по теми:

а) Отпада очакван резултат: „Записва с химични формули съединения на въглерода и образува наименованията им по дадено означение“, а се добавя: „Записва с химични формули неорганични съединения на въглерода и образува наименованията им по дадено означение.“

б) Отпада очакван резултат: „Описва взаимодействията на въглерод с кислород и с водород (до метан) и ги изразява с химични уравнения“, а се добавя: „Описва взаимодействията на въглерод с кислород и ги изразява с химични уравнения“

4. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“ в колона „Тема“:

а) Тема 4. заедно с подтемите се променя, както следва: „4. Кислородсъдържащи органични съединения“, подтема „4.1. Алкохоли и феноли“, подтема „4.2. Карбонилни съединения“, подтема „4.3. Карбоксилни киселини“.

б) Тема 5. заедно с подтемите се променя, както следва: „5. Органични вещества в природата и практиката“, подтема „5.1. Мазнини, сапуни и синтетични миещи вещества“, подтема „5.2. Въглехидрати“, подтема „5.3. Аминокиселини и белтъци“.

5. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“ в колона „Нови понятия“ отпада понятието: „изомери“, а понятията: „аминогрупа“, „аминокиселини“, „пептиди“ се преместват от тема 4. в тема 5. „Органични вещества в природата и практиката“.

6. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“ в колона „Очаквани резултати“ към тема: 4. Кислородсъдържащи органични съединения отпадат очаквани резултати: „Разпознава по дадена структурна формула производни на въглеродородите: алкохоли, карбонилни съединения, карбоксилни киселини, амини и аминокиселини“, „Съставя наименования на някои производни на въглеродородите (метанол, етанол, фенол, метанал, пропанон, етанова киселина, бензоена киселина) по структурна формула, като прилага номенклатурата на IUPAC и записва формула по дадено наименование“, „Извлича и сравнява информация за физични свойства на производни на въглеродородите (метанол, етанол, фенол, метанал, пропанон, етанова киселина, бензоена киселина, салицилова киселина, глицин)“,

„Извлича и анализира информация от различни източници във връзка с физиологичното действие и приложението на метанол, етанол, 1,2-етандиол, глицерол, нитроглицерин, фенол, метанал (формалдехид), ацетон, оцетна киселина и други карбоксилни киселини (мравчена, салицилова, бензоена, млечна)“, „Използва качествени реакции за откриване и доказване на етанол, глицерол и алдехид в различни продукти“, „Изразява с химично уравнение образуване на дипептид от две молекули α -аминооцетна киселина (глицин). Извлича и представя информация от различни източници за участието на α -аминокиселините в изграждането на пептиди и белтъци“ и се добавят очакваните резултати: „Разпознава по дадена структурна формула кислородсъдържащи органични съединения: алкохоли, фенол, карбонилни съединения, карбоксилни киселини“, „Наименува някои кислородсъдържащи органични съединения (метанол, етанол, фенол, метанал, пропанон, етанова киселина, бензоена киселина) по дадена структурна формула, по номенклатурата на IUPAC и записва формула по дадено наименование“, „Извлича и сравнява информация за физични свойства на кислородсъдържащи органични съединения (метанол, етанол, фенол, метанал, пропанон, етанова киселина, бензоена киселина, салицилова киселина)“, „Извлича и анализира информация от различни източници във връзка с физиологичното действие и приложението на метанол, етанол, 1,2-етандиол, глицерол, нитроглицерин, фенол, метанал (формалдехид), пропанон, (ацетон), оцетна киселина и други карбоксилни киселини (мравчена, млечна, бензоена, салицилова)“, „Използва качествени реакции за откриване и доказване на фенол, глицерол и алдехид в различни продукти.“

7. В частта от учебната програма по химия и опазване на околната среда „Учебно съдържание“ в колона „Очаквани резултати“ към тема: 5. Органични вещества в природата и практиката отпадат очаквани резултати: „Представя чрез схема или таблица по-важни химични свойства на мазнините – хидролиза, осапунване, хидриране. Описва сапуните като соли на висшите мастни киселини“ и се добавят очакваните резултати: „Представя чрез схема или таблица по-важни химични свойства на мазнините – хидролиза (осапунване), хидриране“, „Описва сапуните като соли на висшите мастни карбоксилни киселини“, „Разпознава по дадена структурна формула α -аминокиселини“, „Изразява със структурна формула дипептид, изграден от две еднакви или различни α -аминокиселини“, „Извлича и представя информация от различни източници за участието на α -аминокиселините в изграждането на пептиди и белтъци.“

8. Под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ в учебната програма по химия и опазване на околната среда текстът:

„Годишен брой часове за изучаване на предмета химия и опазване на околната среда в IX клас – 54 ч.“ се заменя със следния текст: „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет

химия и опазване на околната среда в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

XIV. В Приложение № 14 към т. 14 се правят следните промени:

1. В частта от учебната програма „Очаквани резултати от обучението по учебния предмет в края на класа“, в област на компетентност: „Строеж и свойства на веществата“ очакваният резултат „Свързва броя на протоните и неутроните в ядрото на даден атом с неговите атомен номер и масово число“ отпада;

2. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“ в колона „Компетентности като очаквани резултати от обучението“ от тема 1. „Строеж на веществото“:

а) очакваният резултат: „Представя чрез текст, схема или таблица строежа на ел. обвивка на атомите на първите двадесет елемента от Периодичната система (таблица)“ се заменя с „Представя чрез текст, схема или таблица строежа на ел. обвивка на атомите на първите три периода от Периодичната система (таблица)“;

б) добавя се очакваният резултат: „Описва образуване на водородна връзка между молекули“.

3. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“, в колона „Нови понятия“:

а) отпада понятието „алотропни форми“;

б) добавят се понятията „основен хидроксид“ и „водородна връзка“.

4. В частта от учебната програма „Очаквани резултати от обучението по учебния предмет в края на класа“ в област на компетентност „Класификация на веществата и номенклатура“:

а) Отпада: „Съставя наименования на някои производни на въглеводородите (метанол, етанол, фенол, метанал, пропанон, етанова киселина, бензоена киселина) по структурна формула, като прилага номенклатура на IUPAC“ и се добавя: „Наименува някои органични съединения (метанол, етанол, фенол, метанал, пропанон, етанова киселина, бензоена киселина) по структурна формула, като прилага номенклатура на IUPAC.“

б) Отпада „Разпознава по структурна формула въглеводороди (алкани, алкени, алкини, бензен) и техни производни: алкохоли, карбонилни съединения и карбоксилни киселини“ и се добавя: „Разпознава по структурна формула въглеводороди (алкани, алкени, алкини, бензен) и кислородсъдържащи органични съединения: алкохоли, феноли, карбонилни съединения и карбоксилни киселини.“

5. В частта от учебната програма „Очаквани резултати от обучението по учебния предмет в края на класа“ в област на компетентност „Строеж и свойства на веществата“ отпада „Свързва общи свойства на производни на въглеводородите с функционалната група“ и се добавя: „Свързва общи свойства на органични съединения с функционалната им група.“

6. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“ в колона „Очаквани резултати по теми:

а) Отпада очакван резултат: „Записва с химични формули съединения на въглерода и образува наименованията им по дадено означение“, а се добавя: „Записва с химични формули неорганични съединения на въглерода и образува наименованията им по дадено означение.“

б) Отпада очакван резултат: „Описва взаимодействията на въглерод с кислород и с водород (до метан) и ги изразява с химични уравнения“, а се добавя: „Описва взаимодействията на въглерод с кислород и ги изразява с химични уравнения“

7. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“ в колона „Тема“:

а) Тема 8. заедно с подтемите се променя, както следва: „8. Кислородсъдържащи органични съединения“, подтема „8.1. Алкохоли и феноли“, подтема „8.2. Карбонилни съединения“, подтема „8.3. Карбоксилни киселини“.

б) Тема 9. заедно с подтемите се променя, както следва: „9. Органични вещества в природата и практиката“, подтема „9.1. Мазнини, сапуни и синтетични миещи вещества“, подтема „9.2. Въглехидрати“, подтема „9.3. Аминокиселини и белтъци“.

8. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“ в колона „Нови понятия“ отпада понятието: „изомери“, а понятията: „аминогрупа“, „аминокиселини“, „пептиди“ се преместват от тема 8. в тема 9. „Органични вещества в природата и практиката“.

9. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“ в колона „Очаквани резултати“ към тема: 8. Кислородсъдържащи органични съединения отпадват очаквани резултати: „Разпознава по дадена структурна формула производни на въглеродородите: алкохоли, карбонилни съединения, карбоксилни киселини, амини и аминокиселини“, „Съставя наименования на някои производни на въглеродородите (метанол, етанол, фенол, метанал, пропанон, етанова киселина, бензоена киселина) по структурна формула, като прилага номенклатурата на IUPAC и записва формула по дадено наименование“, „Извлича и сравнява информация за физични свойства на производни на въглеродородите (метанол, етанол, фенол, метанал, пропанон, етанова киселина, бензоена киселина, салицилова киселина, глицин)“, „Извлича и анализира информация от различни източници във връзка с физиологичното действие и приложението на метанол, етанол, 1,2-етандиол, глицерол, нитроглицерин, фенол, метанал (формалдехид), ацетон, оцетна киселина и други карбоксилни киселини (мравчена, салицилова, бензоена, млечна)“, „Използва качествени реакции за откриване и доказване на етанол, глицерол и алдехид в различни продукти“, „Изразява с химично уравнение образуване на дипептид от две молекули α -аминооцетна киселина (глицин). Извлича и представя информация от различни източници за участието на α -аминокиселините в изграждането на пептиди и белтъци“ и се

добавят очакваните резултати: „Разпознава по дадена структурна формула кислородсъдържащи органични съединения: алкохоли, фенол, карбонилни съединения, карбоксилни киселини“, „Наименува някои кислородсъдържащи органични съединения (метанол, етанол, фенол, метанал, пропанон, етанова киселина, бензоена киселина) по дадена структурна формула, по номенклатурата на IUPAC и записва формула по дадено наименование“, „Извлича и сравнява информация за физични свойства на кислородсъдържащи органични съединения (метанол, етанол, фенол, метанал, пропанон, етанова киселина, бензоена киселина, салицилова киселина)“, „Извлича и анализира информация от различни източници във връзка с физиологичното действие и приложението на метанол, етанол, 1,2-етандиол, глицерол, нитроглицерин, фенол, метанал (формалдехид), пропанон, (ацетон), оцетна киселина и други карбоксилни киселини (мравчена, млечна, бензоена, салицилова)“, „Използва качествени реакции за откриване и доказване на фенол, глицерол и алдехид в различни продукти.“

10. В частта от учебната програма по химия и опазване на околната среда „Учебно съдържание“ в колона „Очаквани резултати“ към тема: 9. Органични вещества в природата и практиката отпадат очаквани резултати: „Представя чрез схема или таблица по-важни химични свойства на мазнините – хидролиза, осапунване, хидриране. Описва сапуните като соли на висшите мастни киселини“ и се добавят очакваните резултати: „Представя чрез схема или таблица по-важни химични свойства на мазнините – хидролиза (осапунване), хидриране“, „Описва сапуните като соли на висшите мастни карбоксилни киселини“, „Разпознава по дадена структурна формула α -аминокиселини“, „Изразява със структурна формула дипептид, изграден от две еднакви или различни α -аминокиселини“, „Извлича и представя информация от различни източници за участието на α -аминокиселините в изграждането на пептиди и белтъци.“

11. Под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой часове за изучаване на предмета химия и опазване на околната среда в IX клас – 90“ се заменя със следния текст: „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет химия и опазване на околната среда в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

XV. В Приложение № 15 към т. 15 под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой часове за изучаване на предмета в IX клас - 18 часа“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет музика в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

XVI. В Приложение № 16 към т. 16 под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой часове за изучаване на предмета в IX клас - 18 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет изобразително изкуство в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

XVII. В Приложение № 17 към т. 17 под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ се добавя текстът „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет технологии и предприемачество в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

XVIII. Отменям Приложение № 18 към т. 18

XIX. В Приложение № 19 към т. 19 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма по английски език за постигане на ниво A1 за IX и X клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой учебни часове в IX клас – 72 часа. Годишен брой учебни часове в X клас – 72 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет английски език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет английски език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

XX. В Приложение № 20 към т. 20 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма по английски език за постигане на ниво B1 за IX и X клас (общообразователна подготовка) – под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой часове в IX клас по учебен план с интензивно изучаване на английски език – 144 часа. Годишен брой часове в X клас по учебен план с интензивно изучаване на английски език – 72 часа. Годишен брой часове в X клас по учебен план с разширено изучаване на английски език – 72 часа. Годишен брой часове в XI клас по учебен план с разширено изучаване на английски език – 72 часа. Годишен брой часове в XII клас по учебен план с разширено изучаване на английски език – 62 часа.“ се заменя с текста

„Годишният брой часове за интензивно изучаване на учебния предмет английски език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за интензивно изучаване на учебния предмет английски език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на учебния предмет английски език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на английски език в XI клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на английски език в XII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

XXI. В Приложение № 21 към т. 21 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма по испански език за постигане на ниво A1 за IX и X клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой часове за изучаване на предмета в IX клас - 72 часа. Годишен брой часове за изучаване на предмета в X клас - 72 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет испански език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет испански език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

XXII. В Приложение № 22 към т. 22 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма по испански език за постигане на ниво B1 за IX и X клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой часове в IX клас по учебен

план с интензивно изучаване на испански език – 144 часа. Годишен брой часове в X клас по учебен план с интензивно изучаване на испански език - 72 часа. Годишен брой часове в X клас по учебен план с разширено изучаване на испански език - 72 часа. Годишен брой часове в XI клас по учебен план с разширено изучаване на испански език – 72 часа. Годишен брой часове в XII клас по учебен план с разширено изучаване на испански език – 62 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за интензивно изучаване на учебния предмет испански език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за с интензивно изучаване на учебния предмет испански език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на учебния предмет испански език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на испански език в XI клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на испански език в XII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

XXIII. В Приложение № 23 към т. 23 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма по италиански език за постигане на ниво A1 за IX и X клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой учебни часове в IX клас – 72 часа. Годишен брой учебни часове в X клас – 72 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет италиански език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет италиански език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

XXIV. В Приложение № 24 към т. 24 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма по италиански език за постигане на ниво B1 за IX и X клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой часове в IX клас по учебен план с интензивно изучаване на италиански език – 144 часа. Годишен брой часове в X клас по учебен план с интензивно изучаване на испански език - 72 часа. Годишен брой часове в X клас по учебен план с разширено изучаване на италиански език - 72 часа. Годишен брой часове в XI клас по учебен план с разширено изучаване на италиански език – 72 часа. Годишен брой часове в XII клас по учебен план с разширено изучаване на италиански език – 62 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за интензивно изучаване на учебния предмет италиански език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за с интензивно изучаване на учебния предмет италиански език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на учебния предмет италиански език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на италиански език в XI клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на италиански език в XII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

XXV. В Приложение № 25 към т. 25 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма по немски език за постигане на ниво A1 за IX и X клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой учебни часове в IX клас – 72 часа. Годишен брой учебни часове в X клас – 72 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет немски език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет немски език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични

методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

XXVI. В Приложение № 26 към т. 26 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма по немски език за постигане на ниво B1 за IX и X клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината (учебен план с интензивно изучаване на немски език)“ текстът „Годишен брой часове за изучаване на предмета в IX клас - 144 часа. Годишен брой часове за изучаване на предмета в X клас - 72 часа. Годишен брой часове в XI клас по учебен план с разширено изучаване на немски език – 72 часа. Годишен брой часове в XII клас по учебен план с разширено изучаване на немски език – 62 часа.“ се заменя с „Годишният брой часове за интензивно изучаване на учебния предмет немски език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за с интензивно изучаване на учебния предмет немски език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на немски език в XI клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на немски език в XII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

2. В учебна програма по немски език под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината (учебен план с разширено изучаване на немски език)“ текстът: „Годишен брой часове в X клас - 72 часа.“ се заменя с „Годишният брой часове за разширено изучаване на учебния предмет немски език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

3. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

XXVII. В Приложение № 27 към т. 27 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма по руски език за постигане на ниво A1 за IX и X клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой учебни часове в IX клас – 72 часа. Годишен брой учебни часове в X клас – 72 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет руски език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за изучаване на учебния

предмет руски език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

XXVIII. В Приложение № 28 към т. 28 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма по руски език за постигане на ниво B1 за IX и X клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината (учебен план с интензивно изучаване на руски език)“ текстът „Годишен брой часове за изучаване на предмета в IX клас - 144 часа.“ се заменя с „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет руски език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“. В учебна програма по руски език текстът: „Годишен брой часове за изучаване на предмета в X клас - 72 часа. Годишен брой часове в X клас по учебен план с разширено изучаване на руски език - 72 часа. Годишен брой часове в XI клас по учебен план с разширено изучаване на руски език – 72 часа. Годишен брой часове в XII клас по учебен план с разширено изучаване на руски език – 62 часа.“ се заменя с „Годишният брой часове за разширено изучаване на учебния предмет немски език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на учебния предмет руски език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на руски език в XI клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на руски език в XII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

XXIX. В Приложение № 29 към т. 29 се правят следните изменения и допълнения:

1. Учебна програма по френски език за постигане на ниво A1 за IX и X клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой часове за изучаване на

предмета в IX клас - 72 часа. Годишен брой часове за изучаване на предмета в X клас - 72 часа“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет френски език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет френски език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

XXX. В Приложение № 30 към т. 30 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма по френски език за постигане на ниво B1 за IX и X клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой часове в IX клас по учебен план с интензивно изучаване на френски език – 144 часа. Годишен брой часове в X клас по учебен план с интензивно изучаване на френски език - 72 часа. Годишен брой часове в X клас по учебен план с разширено изучаване на френски език - 72 часа. Годишен брой часове в XI клас по учебен план с разширено изучаване на френски език – 72 часа. Годишен брой часове в XII клас по учебен план с разширено изучаване на френски език – 62 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за интензивно изучаване на учебния предмет френски език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за интензивно изучаване на учебния предмет френски език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на учебния предмет френски език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на френски език в XI клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на френски език в XII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

В останалата си част заповедта остава непроменена.

Учебните програми започват да се прилагат от учебната 2024 – 2025 година за учениците, които постъпват в IX клас, като до одобряване на нови учебници се използват съществуващите.

Контрол по изпълнението на заповедта възлагам на ресорния заместник-министър на образованието и науката.

X

ПРОФ. ГАЛИН ЦОКОВ
Министър на образованието и науката

ПРОЕКТ